

Den betingede løsladelse
og
de korte frihedsstraffe.

Under 24. februar d. å. har Chefen for Sveriges fængselsvæsen, Generaldirektør WIESELGREN indgivet følgende forestilling til den svenske regering:

Erfarenheten af huru oklokt eller rent af illa den frigifne fängnen i allmänhet vet att använda de medel, hvilka under fängselstiden honom tillgodoförts, i syfte att dermed underlätta hans återgång till samhället, har föranlett fängvårdsstyrelsen att i underdånig skrifvelse d. 28 januari sistlidet år föreslå bestämmelser, genom hvilka den frigifnes rätt att komma i besittning af sagda medel göres vilkorlig. Blott under förutsättning af stadgade vilkors iakttagande varda medlen hans.

Men det är icke blott penningen, den ur fängselstvtång frigifne kan illa använda. Det är äfven friheten själf. Ingenting bevisar detta kraftigare än desse frigifnes. om än mindre ofta än fordom, dock ännu alltid förekommande återfall i brott.

Analogt med det förberörda förslaget skulle vara att föreslå sådana bestämmelser, genom hvilka fängnen, inman han ännu egde att på grund af utlupen strafftid lemna

fängelset, erhöle en vilkorlig frihet, det vill säga, att före den honom ådömda strafftidens utgång friheten medgäfvdes honom, för så vidt och så länge han genom iakttagande af vissa vilkor och pligter visade sig kunna väl använda den. I annat fall hade han att, återförd till fängelset, till fullo aftjena sin ådömda strafftid.

Ett förslag härom hör dock till ett område, som icke faller inom fängvårdsstyrelsens embetsbefogenhet. Det är därför jag med den rätt, som står hvarje Eders kongl. maj:ts undersåte öppen, och med den pligt, som jag anser innefattad i den af Eders kongl. maj:t mig nådigst anförtrodda uppgift, ber att i underdånighet å denna viktiga angelägenhet få fästa Eders kongl. maj:ts nådiga uppmärksamhet.

Den vilkorliga frigifningen är icke ett hugskott för dagen. I den mån man uppskattat svårigheten för den under ett fullständigt yttre tvång i fängelset inspärrade fången att såsom frigifven rätt bruka friheten, har man ock sedan länge bemödat sig att utfinna något sätt, på hvilket man skulle kunna göra öfvergången från fångenskap till frihet för honom mindre bråd; man har för att minska frestelsen till missbruk af en nyvunnen frihet sökt att bereda honom denna så småningom. Detta var kärnpunkten i det progressiva system, som, särskildt beaktadt i den form sir WALTER CROFTON gaf detsamma, för mer än trettio år tillbaka tillvann sig världens uppmärksamhet. Väl har man sedan dess kommit till en allt klarare insigt af att under det fången i fängelset är friheten förlustig föga möjlighet finnes att lära honom väl använda friheten; problemet rör ju i detta stycke en rätt användning af hvad han icke har. Men dermed har dock icke systemet fallit. Man har blott upptagit och utvecklat dess mest praktiska del. Någon tid före utlupen strafftid har man sålunda i det ena landet efter det andra låtit inträda den vilkorliga frigifning, under hvilken väl vitsordad och till det bättre påverkad fånge lemnas tillfälle att ännu icke fri, fastän från fängelsetvånget befriad, i känslan af sitt beroende

och med den varsamhet, häraf bör vållas, möta frestelserna i det fria samhället och lära sig att undvika eller besegra dem. Mäktar han det icke, återföres han till fängelset för att der till fullo aftjena sin strafftid, från hvilken hans försökstid såsom villkorligt frigifven icke afdrages. Så länge han deremot uppför sig oförvitligt är han fortfarande fri, och efter förloppet af viss tid upphör samhällets rätt att vidare utkräfvu den återstående delen af straffet. De lyckliga resultat, som med denna progressiva metod varit förenade, vitsordas kraftigast af hvad en framstående rättslär i Tyskland kallar: »dess segertåg genom världen«.

Historiskt härledd från de »tickets-of-leave«, hvilka åt de till australiska kolonierna deporterade lemnades af dervarande myndigheter, i syfte att dermed befria sig från kostnaderna för deras underhåll, ingick den villkorliga frigifningen sålunda tidigast såsom en del af deportationsstraffet i den engelska lagstiftningen, hvilken jemväl efter sistsagda straffs upphäfvande bibehållit densamma, men inkom först genom det irländska progressivsystemet i den europeiska straffrätten. Oldenburg lär först bland de kontinentala staterna hafva upplagit det nya institutet: derpå Sachsen 1862, Serbien 1869, åtskilliga kantoner i Schweiz, Tyska riket genom strafflagen af d. 15 maj 1871, Danmark genom förordningen af d. 13 februari 1873, Kroatien 1877, Ungern genom strafflagen af d. 27 maj 1878, Holland genom strafflagen af d. 3 mars 1881, Frankrike genom lagen af d. 14 augusti 1885, Belgien genom lagen af d. 31 maj 1888 och nu senast Finland genom förordningen om verkställighet af straff d. 19 december 1889. Äfven Japan har med år 1882 slutit sig till dessa staters antal. Uti Italien har vid försöken att åvägabringa en ny gemensam kriminallag för hela riket förslag om den villkorliga frigifningen ingått i lagförslagen af år 1877, 1883 och 1886; bestämmelse derom torde säkerligen ock ega plats i den under sistlidna året antagna nya strafflagen. I det Österrikiska lagförslaget af år 1872

var systemet infördt; jag har ingen anledning att betvifla, det ju äfven i sedermera framlagda förslag så skett. Således hafva — såsom den berömde österrikiske kriminalisten professor WAHLBERG yttrar — icke blott fängelse-sällskap och tidskrifter utan äfven fängvårdskongresser och juristförsamlingar samt lagförslag och nya lagar visat sitt uppskattande af den vilkorliga frigifningens betydelse. Och erinrande, hurusom sagde rättsinstitut hit invandrat från den oss aflägsnaste verldsdel och hastigt vunnit borgarrätt i Europas alla kulturländer, yttrar von HOLTZENDORFF, att detta utgör en af de intressantaste företeelserna af den internationella, i fängvårdsreformen verksamma idéprocessen, och att den icke beror på det tillfälliga i ett meniskt efteråpningsbegär utan på den sig allt mera utbredande insigten af att i det der de engelska kolonialmyndigheternas rent praktiska sätt att reda sig med sina deporterade en djupare liggande kärna af verklig rättmätighet kommit i dagen.

Knappt torde jag behöfva påpeka den viktiga skilnad, som förefinnes mellan vilkorlig frigifning och vanlig benådning. Den senare kan icke gerna oftare användas utan att menligt inverka på fängpersonalen och på samma gång skada domstolarnes auktoritet; denna senare lemnas deremot af den förra fullkomligt oberörd. Det straffmått, som ådömts, blir genom mellankommen benådning upphäfdt; den vilkorliga frigifningen erkänner deremot fortfarande det ådömda straffmåttets befogenhet, om den ännu medgifver fången en möjlighet att under en mildare form få åstjerna någon del deraf eller ock uppskjuter denna dels utkräfvande. Likasom lagstiftaren nöjer sig med att bestämma ett minimum och ett maximum, derinom lagskiparen vid bestämmandet af straffen för åtalade förbrytelser eger, efter egen uppfattning af det för hvarje särskildt fall tillbörliga straffmålet, lämpa domen, må det ju ock medgifvas straffverkställaren att, inom de af lagskiparen bestämda gränser, med hänsyn till den straffade personens

beskaffenhet med eller utan mildring tillämpa straffet. Detta är jemväl efter den vilkorliga frigifningen hotfullt öfverhängande, under det deremot benådningen helt och hållet upphäfver det.

I Braunschweig, Hessen-Darmstadt, Baden, Österrike och äfven i Sachsen medgifves dock den vilkorliga frigifningen under form af benådning. En sådan vilkorlig benådning förekommer ock af gammalt här i Sverige, i sådana fall då Eders kongl. maj:t af nåd återgifver lifstidsfångar friheten med föreskrift, att om de begå brott, som störer allmänna säkerheten, de skola fortsätta dem ådömdt lifstidsstraffarbete, dertill de ock, sedan domstol i det nya målet ransakat och dömt, i sammanhang härmed förklaras skyldige. Att ikläda den vilkorliga frigifningen denna tunga form, kan dock icke vara lämpligt. Den torde böra, för att ej förlora sin rätta karaktär af en straffverkställighets- eller fängvårdsåtgärd, hållas fullkomligt inom de administrativa myndigheternas rämärken. Efter af fången biträdt, af direktören eller någon annan bland fängelsetjenstemännen framlagdt förslag, deröfver samtliga dessa afgifva yttrande, torde detsamma, till- eller afstyrkt af fängvårdsstyrelsen, böra ingå till Eders kongl. maj:t, som beviljar eller afslår detsamma; och lärer en i sagde ordning vilkorligt frigifven böra, der han utan att hafva begått nytt brott befinnes illa motsvara de förväntningar, på grund af hvilka han frigifvits, efter underdånig anmälan af polismyndighet, af Eders kongl. maj:t, så vida pröfningen af saken dertill föranleder, genast kunna åläggas straffets fortsättande. Så skall tvifvelsutän säkrast bevaras metodens karaktär af en medgifven pröfningstid och undvikas den farliga förblandningen med benådning.

Äfven må erinras, att den vilkorliga frigifningen icke torde vid kortare strafftider böra ifrågakomma. I de olika lagstiftningarna är tidsmättet i detta afseende skiftande; i England, der minimum för penal servitude, motsvarande vårt straffarbete, är fem år, medgifves vilkorlig

frigifning intill $\frac{1}{4}$ af strafftiden för män, och intill $\frac{1}{3}$ deraf för kvinnor; i Frankrike kan den följa efter halfva strafftidens slut, dock ej efter återfall, enär under sådana omständigheter $\frac{2}{3}$ af strafftiden måste aftjenas; i Tyskland kräfvades för dess ifrågakommande fängelse eller tukthusstraff på mer än ett år samt aftjenande af $\frac{3}{4}$ af den ådömda strafftiden. Finska straffverkställighetslagen af d. 19 december 1889 bestämmer tiden, innan förslag af fängelse-direktion i förevarande syfte får framställas, till $\frac{3}{4}$ af tre år eller deröfver samt för lifstidsfänge till minst tolf år af strafftiden; den belgiska deremot medger vilkorlig frigifning så snart $\frac{1}{3}$ af strafftiden aftjenats, derest sagde del öfverstiger tre månader, vid återfall sex månader, vid straffarbete på lifstid tio år och vid återfall 14 år. Att medgifva vilkorlig frigifning efter blott ett års strafftid eller ännu mindre anses dock bland erfarna fångvårdsmän lika oklokt som att för länge undanskjuta den; temligen enstämmigt torde ock anses, att det engelska tidsmättet är för långt. Krohne, den ansedde förståndaren för Moabit-fängelset i Berlin, anser, att vilkorlig frigifning först efter två års fängelsetid bör ifrågakomma samt att tre år bör bestämmas såsom kortaste frist, efter hvilken rätten att återkalla den upphör. Olika bestämmelser hafva vidare gjort sig gällande i fråga om medgifvande af vilkorlig frigifning åt yrkes- eller vane-förbrytare, åt dem, som återfallit i brott, eller åt lifstidsfångar, allt frågor, vid hvilka jag här ju icke behöfver uppehålla mig.

Men äfven å ett annat uppslag inom brottsmåls-lagstifningens område torde tillåtas mig fästa Eders kongl. maj:ts nådiga uppmärksamhet. Det afser, äfven det, att förekomma återfall i brott, ehuru utvägen här sökes icke såsom i det föregående fallet efter, utan tvärtom före straffverkställighetens början. Jag åsyftar det så kallade vilkorliga domfällandet, samt den hufvudsakligen för unga lagbrytare afsedda domsmetod, hvilken riktigast torde böra nämnas: varningsdomen.

Erfarenheten har nemligen ofta visat, att ehuru en första lagöfverträdelse begåtts mera af oförstånd eller i öfverdåd och lättsinne än af verklig ond och brottslig vilja, så har dock den straffade än i följd af upprörd och förbittrad stämning öfver det straff, hvilket för honom ter sig såsom en orättvisa, än tillbakastött af andras föraktliga yttranden eller kränkande omdömen, än åter i följd af de yttre förhållanden, i hvilka han såsom straffad blifvit försatt, föranledts att fullfölja den olycksväg, på hvilken han slagit in, och slutligen rent af gått förlorad, änskönt, menskligt att döma, denna sorgliga bana aldrig behöft ifrågakomma, der blott första steget undvikits eller han i tid kunnat återföras till rätt väg. För att befrämja en sådan återgång har man anlitat de utvägar, hvilka angifvas af såväl det vilkorliga domfällandet som ock varningsdomen. Man har i sådant syfte, beträffande den förstnämnda metoden, stadgat, att om någon, som för första gången dömes, kännes skyldig till straff ej öfverstigande viss tid, må domstolen vara berättigad att bestämma, det med domens verkställande må anstå viss tidslängd, hvars maximum lag föreskrifver; har vid den bestämda tidens förlopp ingen ny dom ågått den sålunda dömde, är den första att anse såsom förfallen. I händelse deremot ny dom träffat honom, sammanlägges den förra med den senare och båda verkställas.

Varningsdomen åter nöjer sig med att konstatera lagöfverträdelsens verklighet utan att därför bestämma något straff. Den åklagade får sig dérvid en viss pröfningstid förelagd; tager han varning af hvad sålunda förelupit och befinnes han vid pröfvotidens utgång under densammas hela förlopp hafva uppfört sig oförvilligt, ifrågakommer icke vidare fullföljd af domen, hvilken således i sjelfva verket inskränkt sig till en verksam varning.

Denna senare metod synes hafva haft sitt upphof i staten Massachusetts i Nordamerika, hvarest den utvecklats i nära sammanhang med det kriminella borgens-

system, hvarom mera i det följande. Till en början användes den blott i fråga om unga lagbrytare; sedan den befunnits gagnelig, började man i sagde stats hufvudstad, Boston, år 1878 försöksvis tillämpa den äfven beträffande äldre anklagade, och först sedan resultaten äfven här visat sig gynsamma, blef den utsträckta tillämpningen genom lag år 1880 fastställd för hela staten. Till England öfverfördes den af mr HOWARD VINCENT, som tidigare varit chef för kriminalpolisen i London. Redan 1886 väckte han förslag i ärendet i underhuset, som godkände det, ehuru, då öfverhuset ej medhann att behandla det, någon följd deraf icke sagda år kom till stånd. Men förnyadt 1887, godkändes det af båda husen och blef samma år lag. Genom denna »*probation of first offenders act*, 8:th Aug. 1887, 50 et 51 Vict.» bestämdes, att om någon ditintills ostraffad person blefve skyldig befunnen till någon lagöfverträdelse, för hvilken strafflatituden icke öfverstege två års fängelse, egde domstolen, om den med hänsyn till gerningsmannens ungdom, karaktär och föregående omständigheter, lagöfverträdelsens lindriga art eller dervid förekommande mildrande omständigheter så funne skäligt, ställa honom under pröfning med hänsyn till hans framtida välförhållande, afstå från omedelbart fastställande af straffet och frigifva honom sedan han med eller utan borgen ingått på honom affordrad skuldförbindelse och under vilkor, att han å tid, som framdeles komme att bestämmas, vid påfordran, åter skulle inställa sig inför domstolen i och för fastställande af straffet, hvaremedellertid han hade att förhålla sig oförvitligt. Domstolen kan jemväl dervid påföra den anklagede rättegångskostnaden eller del deraf samt bevilja honom anstånd för dess erläggande. Skulle han inom viss tidsfrist göra sig skyldig till något lagstridigt förfarande, är skuldförbindelsen förfallen och han kallas att mottaga sin dom. I sin skrift »*Ersatz kurzzeitiger Freiheitsstrafen*» (Hamburg 1889) uppgifver ASCMOTT, att denna lag mycket tages i användning af domstolarne, jemväl i sådana fall, der bötesstraff

för obemedlade eller fattige åtalade skulle ifrågakomma. Beträffande förhållandena i Massachusets, der lagen af år 1880 icke principiellt utesluter tillämpningen i fråga om förut bestraffade eller vid rättskränkningar af svårare beskaffenhet, ehuru den blott användes vid smärre fall och i fråga om första förbrytelsen, meddelar samme författare: att under åren 1878—88 i Boston ett antal af 7,251 personer erhållit varningsdom; att vid sistnämnda års utgång 312 ännu befunno sig i pröfvotiden; att af de återstående 6,939 ett antal af 473 åter inställts för rätten för att få sin dom fastställd, då de nemligen icke bestått sin pröfvotid; att 107 hade afvikit; men att 6,359 hade under sin pröfvotid uppfört sig väl och därför undgått straff. Af förbemälda 7,251 personer, skulle, enligt hvad den i Boston såsom ett slags officiel kriminalborgesman anställde kapten SAVAGE utrönt och meddelat, der icke lagen af år 1880 funnits, 25 % hafva blifvit ådömda fängelsestraff och 75 % penningböter, ehuru, då af detta sistnämnda antal blott 10 % skulle varit i stånd att betala bötesbeloppen, icke mindre än 65 % till följd af fattigdom skulle intvungits i fängelserna.

Sedan 1884 står frågan om det vilkorliga domfällandet på dagordningen i Frankrike, och stadgande derom lär hafva intagits i der framlagdt förslag till ny strafflag. I Belgien väcktes frågan till lif redan år 1880 och fick sin lösning genom lagen af d. 31 maj 1888, deruti jemväl stadgas beträffande den vilkorliga frigifningen. Här bestämmes med afseende å domstolarnes rätt att använda det vilkorliga domfällandet, att då ådömdt straff icke öfverstiger sex månader och den dömde ej förut straffats, så må i motiverad dom föreskrifvas, det straffet ej skall verkställas under viss af domstolen bestünd tid, som dock ej må utsträckas öfver fem år. Har under denna tid ingen ny dom ågått den dömde, är han fri från hvarje påföljd af den förra. Den nya italienska strafflagen af förledet år har ock upptagit systemet, (art. 27—28) anslutande sig till den engelska anordningen deraf med borgen för fortsatt

välförhållande. I Österrike har lagförslag i samma riktning som i Belgien d. 29 maj sistlidet år framlagts, dervid dock ofvan nämnde tidsgräns blifvit satt till högst tre år. Äfven i Tyskland hafva förslag väckts i saken. Vid det sammanträde den internationella kriminalistiska föreningen (*l'Union internationale de Droit pénal*) i augusti sistlidet år höll i Brüssel antogs enhälligt en resolution, som förklarade, att straffrättsvetenskapen kan medgifva det vilkorliga domfällandet, i det hon tillstyrker lagstiftaren att uppdraga gränserna därför med hänsyn till förhanden varande förhållanden samt folkets uppfattning och sedliga framsteg.

I öfverensstämmelse med grundidén till varningsdom och vilkorligt domfällande kan ock sägas stå bestämmelsen i norska lagen angående förbrytelser, af d. 20 august 1842, 6 kap. 8 §, sådant detta lagrum lyder jemlikt kongl. förordningen d. 3 juni 1874. Der stadgas rörande den, som, efter att hafva fyllt tio men ej femton år, gör sig skyldig till uppsåtlig förbrytelse, bland annat, att under förmildrande omständigheter samt när den anklagade, om han varit öfver femton år, icke skulle hafva ådragit sig högre straff än fängelse, och han dessutom icke tidigare varit domfäld, kan domen gå ut på att han, i stället för att ådömas fängelse eller kroppsaga, inför domstolen tilldelas en allvarlig varning och förmaning. Steget är här icke långt uttaget, men det är dock taget i rätt riktning. Och utan all tvokan torde böra erkännas, att varningsdom och vilkorligt domfällande säkerligen hafva sin betydelsefullaste användning med hänsyn till desse unge anklagade, för hvilka hvad som i går var ett pojkestreck, i dag har blifvit en förbrytelse, utan att de sjelfve undergått den förändring eller hunnit den utveckling, som skulle kunnat åvågabringa någon ändring i deras egen uppfattning af gerningen eller något allvarligare öfvervägande deraf, innan den begicks. Det torde ock böra erinras, att vår såväl kyrkliga som administrativa rätt sedan långt tillbaka känt och användt

varningen såsom en sjelfständig straffform i fråga om mindre förseelser.

I detta sammanhang torde det jemväl tillåtas mig i underdånighet erinra om den särskilda anledning lagstiftarne i olika länder egt att till användning upptaga systemet af varningsdomar eller vilkorligt domfällande. Erfarenheten har nemligen öfverallt enstämmt vitsordat de olägenheter och faror för samhället, hvilka äro förbundna med de korta frihetsstraffen. Hvarken kan, till följd af strafftidens korthet, ensamheten, såsom under frihetsstraffen för längre tid, hinna göra sig gällande såsom ett strafflidande; ej heller medgifver den korta strafftiden någon utsigt för den straffades inre förbättring, såsom påföljd af den honom inom fängelset bestådda själavård eller undervisning. Det så kallade straffet har blott bestått deruti, att den straffade, i utbyte mot någon kort tids yttre frihet, kommit i åtnjutande af förmåner med hänsyn till underhåll, helsovård och kanske äfven sysselsättning, hvilka han såsom fri väl mindre ofta mägtar förskaffa sig. Och efter den snart tilländagångna fängelsetiden utgår därför ej sällan i synnerhet den unge bestraffade med ett förakt för straffet, som icke blott för hans utan ock, i följd af hans gyckel dermed, för hans kamraters och umgängesvänners vidare framfärd kan vara mycket ödesdigert. Fängelset har för honom mistat sin hotfulla, sin afskräckande karaktär. Han skrattar åt bestraffningen, öfverför sin uppfattning deraf å andra och skyr heller ej att ånyo, då lust och lynne locka honom, utsätta sig för ny »införpassning».

Den enda verkan det korta frihetsstraffet tyckes kunna såsom strafflidande åstadkomma, torde vara ett fläckadt anseende. För den straffade, som känner detta tungt, skulle en honom ågången vilkorlig dom varit äfven från samhällets synpunkt att föredraga. För den åter, som ej frågar efter de rättänkandes omdöme, har straffet under nämnda förutsättning varit utan följd och utan gagn. Der lagarne dock mycket anlita dessa korta straff, vare sig så-

som direkt ådömda eller såsom förvandlingsstraff i brist på tillgång till ådömda böter, växer olägenheten eller faran häraf i samma mån som samhället i fängelserna intvingar allt större och större antal af sina medlemmar. »Främsta grundsatsen för en upplyst straffrätt«, säger MAYHEW, »är att hellre söka så länge som möjligt hålla folket ifrån fängelserna än att der packa in dem för de mest obetydliga förseelser.« Det kan heller icke vara lyckligt, att den fördelning, i följd af hvilken somliga bötfälde stanna utanför, andra deremot införas uti fängelserna, grundar sig icke på en större eller mindre grad af felaktighet utan på en bättre eller sämre ekonomisk ställning. Den som bötfälts för en mindre förseelse, blir, om han är obemedlad, till fängelset införpassad, äfven om han är i sedligt afseende bättre anskrifven än en annan, som bötfälts för en större förseelse, men som icke införpassas, enär han i följd af egande tillgångar kan betala böterna. Det må äfven från denna synpunkt vara en stor fördel om lagstiftningen lemnade lagskiparen en utväg att förmildra de skarpa motsättningar, som i dylika fall kunna uppstå och för hvilka man i vår tid mindre än någonsin saknar blick.

I nu antydda förhållanden torde tvifvelsutan vara att finna anledningen till den inom alla länder sig yppande stämningen emot de korta frihetsstraffen och till de försök, som göras att åstadkomma inskränkning i deras användning. Jag har redan påpekat det anmärkningsvärdaste af dessa, sådant det utvecklats i förberörda två typer, varningsdom och vilkorligt domfällande. Men ännu ett bör bemärkas: det som fullständigast utvecklats i den engelska rätten och hvars början innefattas i bemyndigandet för fredsdomaren att af personer, utaf hvilka man kan befara störande af allmän eller enskild fred, kräfvat en särskildt förpligtande utfästelse om välförhållande (surety for the peace or for good behaviour). Vederbörande, mot hvilken klagan riktats, jemte något antal borgesmän måste i högtidlig form erkänna sig såsom konungens (drottningens)

gäldenärer för ett visst, af fredsdomaren fastställt belopp, derest den nämnde åklagade personen icke under bestämd tidslängd iakttagit honom förelagda villkor. Brytas dessa, varder i och med detsamma beloppet förverkadt och uttages af den åklagade och hans borgesmän. Denna metod har sedermera vidare utvecklats och tagits i användning icke allenast i vissa fall såsom en ersättning för den polisuppsigt, hvilken, jemlikt »prevention of Crimes Act 1871» ådömes frigifna, för återfall dömda förbrytare, utan ock såsom ett sjelfständigt alternativstraff för större eller mindre förseelser. Jag är icke blind för de invändningar, som kunna göras i fråga om denna straffforms lämplighet för våra förhållanden. Men det synes mig ändock fullkomligen klart, att äfven vi måste skänka allvarlig uppmärksamhet åt hvarje utväg, genom hvilken man, utan uppgifvande af hvad ordning och säkerhet ovilkorligen fordra, varder i stånd att minska användningen af dessa korta frihetsstraff, hvilka, i och för sig så föga ändamålsenliga, derjemte äro på en gång kostsamma och till sina följder för samhället, minst sagdt, ovissa.

Det torde här tillåtas mig erinra att antalet af de fångar, som i våra fångelser med förvandlingsstraff aftjänat ådömda böter, sedan år 1884, då vatten och bröd-straffet afskaffades, varit stadt i ett oafbrutet stigande. Nämnda år uppgick antalet till 10,186. Året derpå steg det till 10,818, år 1886 till 12,264, år 1887 till 13,564 och år 1888, det sista, för hvilket uppgifter ännu äro tillgängliga, till 14,163 — det vill med andra ord säga: at antalet af dessa fångar stigit med inemot 4,000 på fyra år. Skall det komma att så fortgå, torde icke kunna undvikas, att landets cellfångelser, hvilka både böra och kunna användas till fördel för en verklig fångvård, mera än önskligt tagas i anspråk för verkställande af ifrågavarande, oftast blott formella straff. Särdeles betänklig synes mig ock vara den del i förberörda stigande siffror, landets värnpligtiga ungdom eger. Enligt infortrade uppgifter hafva i följd af

uteblifvande från beväringmönstringar, inskrifningsförrättningar m. m. jemlikt värnpligtslagen d. 5 juni 1885 ådömda böter i fängelserna aftjenats år 1887 af 481, år 1888 af 1,304 och år 1889 af 1,060 ynglingar. Under sagda trenne år hafva således 2,845 värnpligtige varit för böters aftjenande inspärrade i rikets fängelser. Att fångvården, under de tre till fem dagar deras vistelse i fängelserna varar, skulle kunna varaktigt påverka deras pligtbegrepp är föga troligt, likasom platsen tydligtvis icke väl lämpar sig för lifvande af deras fosterlandskärlek; men det kan möjligen befaras, att fängelseminnena i andra afseenden göra mera varaktiga likasom ock i olika riktningar mindre förmanliga intryck på de ungas sinnen. Derest icke de för ifrågavarande försummelser ådömda böter kunna aftjenas i särskilda militärrarrest, förefaller det mig såsom väl värdt att öfverväga, huruvida icke påföljden för dessa uteblifvanden kunde sättas i utsträckta skyldigheter inom värnpligtsområdet, vare sig genom förlängd tjenstetid eller annorledes, hellre än att allt fortfarande låta, på sätt nu eger rum, fängelserna blifva för en stor del af den värnpligtiga ungdomen ett slags förskolor för dess utbildning till fosterlandets försvar.

Då en allt mera obestridlig erfarenhet bestyrkt öfvertygelsen om enrumsstraffets höga betydelse för vinnandet af fångvårdens syften, måste det ock ligga vikt uppå att de dyrbara fängelsebyggnader, hvilka för sagda ändamål uppförts, icke varda mer än nödvändigt tagna i anspråk för verkställighet af sådana straff, som knappast kunna sägas vara sig påfordra eller medgifva någon fångvård. Kan lagstiftningen utan men för samhället frigöra dem från åtminstone någon del af dessa, som ådömas frihetsstraff för kortare tid, vinnes dermed en dubbel fördel: cellutrymmet ökas för den verkliga fångvårdens behof och kostnaderna för fångunderhållet minskas. Lika följd uppstår genom den vilkorliga frigifningen. Då sålunda genom anlåtande af dessa, annorstädes redan pröfvade och väl

vitsordade metoder äfven från denna synpunkt både allmän och enskild fördel jemväl hos oss torde böra vinnas, har jag ansett mig icke böra underlåta att till den åtgärd, deraf må kunna föranledas, härå fästa Eders kongl. maj:ts nådiga uppmärksamhet.

CHR. CHRISTENSEN MØLLER.

Bestyreren for Flakkebjerg og Landerupgårds opdragelsesanstalter Justitsråd CHR. CHRISTENSEN MØLLER er død den 22 september i hans 81 år.

Om hans liv og personlighed har Tidsskriftet meddelt udførlige oplysninger i årgang 1886, side 108 i anledning af Flakkebjerganstaltens femtiårige jubilæum. MØLLER var født 1810 og søn af en landsbysnedker ved Ålborg. Efter konfirmationen tjente han hos en lærer, som foranledigede, at han i 1829 kom på Suedsted seminarium. Dimiteret derfra blev han lærer i STEPHANSENS skole i Ålborg. Da denne overtog ledelsen af anstalten på Fuirendal, blev MØLLER skolens bestyrer, indtil han på STEPHANSENS forslag overdroges bestyrelsen af Flakkebjerg opdragelsesanstalt. Denne anstalt blev samtidig tagen i brug 31 august 1836. I 1860 udvidedes anstalten, og i 1867 købtes Landerupgård ved Kolding, hvor der samme år åbnedes en filial af Flakkebjerg. Landerupgård udvidedes 1868 og 73, og i 1874 tilkøbtes en naboejendom. Derved blev de to anstalter istand til at optage omtrent 170 elever.

MØLLER var en lykkelig mand. Han kom i en forholdsvis